

Tretja oseba

Tematska zahteva

Topical Requirement

The Institute of
Internal Auditors

Prevedel:

The Institute of Internal Auditors
Združenje notranjih revizorjev
IIA - Slovenski inštitut
Slovenia

Tematska zahteva Tretja oseba

Mednarodni okvir strokovnega ravnanja (International Professional Practices Framework®) sestavljajo Globalni standardi notranjega revidiranja™ (Global Internal Audit Standards™), Tematske zahteve in Globalne smernice. Tematske zahteve so obvezne in jih je treba uporabljati v povezavi s Standardi, ki so avtoritativna podlaga za zahtevane prakse.

Tematske zahteve zagotavljajo jasna pričakovanja za notranje revizorje, saj določajo minimalno izhodišče za revidiranje določenih področij tveganja. Profil tveganj organizacije lahko od notranjih revizorjev zahteva, da proučijo dodatne vidike teme.

Skladnost s tematskimi zahtevami bo povečala doslednost izvajanja notranjerevizijskih storitev ter izboljšala kakovost in zanesljivost notranjerevizijskih storitev in izidov. Navsezadnje, Tematske zahteve dvigujejo raven notranjerevizijske stroke.

Notranji revizorji morajo upoštevati Tematske zahteve v skladu z Globalnimi standardi notranjega revidiranja. Skladnost s Tematskimi zahtevami je obvezna za storitve dajanja zagotovil in priporočljiva za svetovalne storitve. Tematska zahteva je uporabna, če je tema ena od naslednjih:

1. Predmet notranjerevizijskega posla v notranjerevizijskem načrtu.
2. Prepoznana med izvajanjem posla.
3. Predmet zahtevanega posla, ki ni bil v prvotnem notranjerevizijskem načrtu.

Dokumentirati in hraniti je potrebno dokazila, da se je primernost vsake zahteve Tematske zahteve ocenila. Vse posamezne zahteve ne veljajo za vsak posel; če se zahteve ne upoštevajo, je utemeljitev za to potrebno dokumentirati in hraniti. Skladnost s tematsko zahtevo je obvezna in bo ocenjena med ocenjevanjem kakovosti.

Tretje osebe

Tretja oseba je zunanji posameznik, skupina ali entiteta, s katerim organizacija ("izvorna organizacija") vzpostavi poslovni odnos za pridobitev izdelkov ali storitev. Razmerje je lahko formalizirano s pogodbo, sporazumom ali na drug način. V tej tematski zahtevi se izraz "tretja oseba" uporablja za prodajalce, dobavitelje, izvajalce, podizvajalce, zunanje izvajalce storitev, druge agencije in svetovalce. Izraz vključuje sporazume med tretjo osebo in njenimi podizvajalci, ki so pogosto znani kot podizvajalci na naslednji ravni.

Tematska zahteva se uporablja, kadar funkcija notranje revizije izvaja posle dajanja zagotovil tretjim osebam in/ali kakršnim koli podizvajalskim razmerjem, vključno s tistimi v četrti ali nadaljnji verigi, ki jih dovoljuje pogodba ali sporazum tretje osebe z izvorno organizacijo. Notranji revizorji bi morali dati prednost tretjim in nadaljnjim strankam na nižji stopnji glede na tveganje, kot je opisano v spodnjem razdelku o obvladovanju tveganj. Notranji revizorji morajo uporabiti vse zahteve, kot je razvidno iz izidov ocene tveganj, izključitve pa morajo biti dokumentirane.

Ta tematska zahteva ni namenjena obravnavi posrednih zunanjih odnosov, interesov ali udeležb v izvorni organizaciji, kot so regulatorji, zastopniki, skrbniki/člani organa nadzora, ali notranjih odnosov, kot so zaposleni.

Izraz "tretja oseba" je lahko opredeljen in uporabljen različno glede na panogo ali druge kontekste. Notranjim revizorjem je zagotovljena prožnost in se morajo pri prilagajanju tematske zahteve opredeliti tretje osebe v izvorni organizaciji zanašati na svojo strokovno presojo.

Izvorna organizacija (organizacija, ki sklene sporazum s tretjo osebo) ohrani odgovornost za tveganja, povezana z doseganjem svojih ciljev, tudi če za pomoč pri doseganju enega ali več ciljev vključi tretjo osebo. Sodelovanje s tretjimi osebami prinaša tveganja, ki jih je treba opredeliti, oceniti in obvladovati z ustreznimi upravljanjem, obvladovanjem tveganj in kontrolnih procesov, kot je opisano v tej tematski zahtevi. Če tretja oseba ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti, sodeluje v neetičnih praksah ali pride do motenj v poslovanju, lahko izvorna organizacija utрпи posledice. Kategorije in primeri tveganj, povezanih s tretjimi osebami, vključujejo:

- Strateška tveganja, kot je sposobnost uresničevanja poslanstva in/ali ciljev na visoki ravni izvorne organizacije ali obvladovanja vplivov združitve in prevzemov.
- Tveganje ugleda, kot je škoda, povzročena okolju ali odnosu in zaupanju izvorne organizacije s strankami, kupci in deležniki.
- Tveganja etike, kot so pomanjkanje integritete, navzkrižje interesov, podkupnine in korupcija.
- Operativna tveganja, kot so fizična in informacijska varnost, notranjih tveganj, motnje pri izvajanju storitev in nedoseganje ciljev.
- Finančna tveganja, kot so plačilna nesposobnost tretjih oseb in prevare.
- Tveganja skladnosti z veljavnimi lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi regulativnimi zahtevami.
- Tveganja kibernetске varnosti in zaščite podatkov, kot sta ogrožanje in uhajanje občutljivih podatkov.
- Tveganje informacijske tehnologije, na primer pomanjkanje storitev za podporo kritičnim izvajalskih nalog.
- Pravna tveganja, kot so navzkrižje interesov, spori in sodni postopki zaradi kršitev pogodb.
- Tveganja trajnost, kot so okoljska, družbena in upravljavska. Primeri vključujejo tveganja, povezana z vplivom organizacije na naravno okolje, in tveganja v zvezi z odnosi organizacije s skupnostmi.
- Geopolitična tveganja, kot so trgovinski spori/sankcije in politična nestabilnost.

Življenjski cikel tretje osebe je sestavljen iz izbire, sklenitve pogodbe, vključitve, spremljanja in prenehanja. Notranji revizorji bi morali te faze upoštevati pri ocenjevanju zahtev za upravljanje, obvladovanje tveganj in kontrolne procese.

Vrednotenje in ocenjevanje upravljanja, obvladovanja tveganj in kontrolnih procesov tretje osebe.

Ta tematska zahteva zagotavlja dosleden in celovit pristop k ocenjevanju zasnove in izvajanja upravljanja, obvladovanja tveganj in kontrolnih procesov tretje osebe. Zahteve predstavljajo minimalno izhodišče za oceno.

UPRAVLJANJE

Zahteve:

Notranji revizorji morajo oceniti naslednje vidike upravljanja tretjih oseb v primarni organizaciji, vključno z nadzorom odbora nadzora:

- A. Vzpostavi se formalni pristop, ki se izvaja in obdobjno pregleduje, da se določi, ali naj se sklene pogodba s tretjo osebo. Pristop vključuje ustrezna sodila za opredelitev in oceno potrebnih in razpoložljivih virov za doseganje ciljev z zagotavljanjem proizvoda ali storitve.
- B. Vzpostavljene so politike in postopki za opredelitev, oceno in obvladovanje odnosov in tveganj s tretjimi osebami v celotnem življenjskem ciklu tretjih oseb. Politike in postopki so usklajeni z veljavnimi regulativnimi zahtevami ter se redno pregledujejo in posodablajo, da se okrepi kontrolno okolje.
- C. Opredeljene so vloge in odgovornosti organizacije pri vodenju tretjih oseb, pri čemer je podrobno opredeljeno, kdo izbira, usmerja, vodi, sporazumeva in spremlja tretje osebe ter kdo mora biti obveščen o dejavnostih tretjih oseb. Obstaja proces, ki zagotavlja, da imajo posamezniki, ki so jim dodeljene vloge in odgovornosti tretjih oseb, ustrezne kompetence.
- D. Opredeljeni so pravila postopanja za sporazumevanje z ustreznimi deležniki, ki vključujejo pravočasno poročanje o stanju uspešnosti, tveganjih in skladnosti (zlasti o kršitvah zakonov in predpisov) prednostno razvrščenih tretjih oseb. Tretje osebe so razvrščene po pomembnosti glede na tveganje. Primerni deležniki so lahko organ nadzora, poslovodstvo, nabava, poslovanje, obvladovanje tveganj, skladnost, pravna služba, informacijska tehnologija, informacijska varnost, človeški viri in drugi.

OBVLADOVANJE TVEGANJ

Zahteve:

Notranji revizorji morajo oceniti naslednje vidike obvladovanja tveganj tretjih oseb v organizaciji.

- A. Procesi za obvladovanje tveganj tretjih oseb in njihovih storitev so standardizirani in vseobsegajoči, vključujejo opredeljene vloge in odgovornosti ter zadostno obravnavajo ključna tveganja, pomembna za organizacijo (kot so strateška, tveganje ugleda, etična, operativna, finančna, tveganja skladnost, kibernetična varnost, informacijska tehnologija, pravna, trajnostna in geopolitična tveganja). Spremlja se upoštevanje procesov in izvajajo se korektivni ukrepi za vsa odstopanja.
- B. Tveganja, povezana s tretjimi osebami v celotnem življenjskem ciklu, se redno prepoznajo in ocenjujejo. Ocena tveganj se uporablja za razvrstitev in prednostno razvrstitev tretjih oseb,

vključno s tistimi, ki se nahajajo v nadaljnji verigi. Odzivi na tveganja so prav tako razvrščeni in razvrščeni po pomembnosti. Ocena tveganj se redno pregleduje in posodablja.

- C. Odzivi na tveganja so ustrezni in natančni ter sorazmerni z razvrstitvijo. Odzivi na tveganj se izvajajo, pregledujejo, potrjujejo, spremljajo, ocenjujejo in po potrebi prilagajajo.
- D. Vzpostavljeni so procesi za obvladovanje in po potrebi stopnjevanje težav, ki jih povzročijo tretje osebe, kar zagotavlja prevzemanje odgovornosti za izide in povečuje verjetnost izpolnjevanja pogojev pogodb ali drugih sporazumov. Če se tretja oseba ne odzove na izražene pomisleke, so vzpostavljeni procesi, s katerimi vodstvo ovrednoti tveganja za tekoče poslovno razmerje in po potrebi izvede nadaljnje ukrepe, odpravo ali prekinitvev.

KONTROLE

Zahteve:

Notranji revizorji morajo oceniti naslednje kontrole za tretje stranke, ki so razvrščene po pomembnosti glede na tveganja. Vrednotenje mora vključevati procese vodstva za stalno ocenjevanje in spremljanje tretjih oseb v organizaciji.

- A. Vzpostavljen je zanesljiv proces skrbnega pregleda za pridobivanje in izbiro tretjih oseb z dokumentiranim in odobrenim poslovnim primerom ali drugim primernimi dokumentom, ki opisuje in utemeljuje potrebo po odnosu s tretjo osebo in njegovo naravo.
- B. Sklepanje pogodb in odobritev se izvajata v skladu s politikami in postopki organizacije za obvladovanje tveganj tretjih oseb ter vključujeta sodelovanje med ustreznimi deli organizacije.
- C. Končne pogodbe ali sporazume pregledajo in odobrijo vsi relevant deležniki, vključno s pravno službo in skladnostjo, podpišejo jih pooblaščen osebe obeh strani in se varno shranijo. Za vsako pogodbo je odgovoren vodja ali skrbnik pogodbe.
- D. Vodi se natančen, popoln in trenuten seznam vseh razmerij s tretjimi osebami, na primer v centraliziranem sistemu za vodenje pogodb.
- E. Vzpostavljeni in upoštevani so dokumentirani procesi uvajanja, da se tretjim osebam omogoči izpolnjevanje pogojev pogodbe ali sporazuma.
- F. Obstajajo procesi stalnega (nenehnega) spremljanja, s katerimi se ovrednoti, ali tretje osebe v celotnem življenjskem ciklu delujejo v skladu s pogoji pogodbe ali sporazuma in ali tretje osebe izpolnjujejo svoje pogodbene obveznosti. Proces vključuje preverjanje zanesljivosti zagotovljenih informacij ter obdobjno in vsakokratno ponovno vrednotenje uspešnosti, kadar se sporazum spremeni.
- G. Vzpostavljena so pravila postopanja za sprožitev korektivnih ukrepov, če tretja oseba ne izpolni pričakovanj ali predstavlja povečano ali nepričakovano tveganje. Pravila postopanja vključujejo stopnjevanje incidentov glede na resnost, izvajanje pregledov po incidentu in analiziranje temeljnega vzroka incidentov.
- H. Spremljajo se datumi izteka in podaljšanja pogodb, po potrebi pa se sprejmejo ukrepi za podaljšanje.
- I. Izvede se formaliziran načrt prekinitve pogodbe, ki se upošteva, da se zagotovi ustrezna obravnava pogodbenih zahtev, ki vključujejo časovni okvir in pričakovanja. Proces vključuje, kako:
 - Prekinite pogodbo s tretjo osebo.

- Po potrebi zamenjajte tretjo osebo.
- Ponovno dodelite skrbništvo in vrnite ali uničite občutljive podatke organizacije, shranjene pri tretji osebi.
- Tretji osebi odvzamete dostop do sistemov, orodij in prostorov.

O Inštitutu notranjih revizorjev

IIA je mednarodno strokovno združenje, ki ima več kot 265.000 članov po vsem svetu in je podelilo več kot 200.000 strokovnih nazivov Certified Internal Auditor® (CIA®) po vsem svetu. IIA je bilo ustanovljeno leta 1941 in je globalno priznано kot vodilno združenje na področju standardov, strokovnih nazivov, izobraževanja, raziskav in tehničnega vodenja notranje revizije. Za več informacij obiščite spletno stran theiia.org.

Avtorske pravice

© 2025 The Institute of Internal Auditors, Inc. Vse pravice pridržane. Za dovoljenje za razmnoževanje se obrnite na copyright@theiia.org.

September 2025

The Institute of
Internal Auditors

Globalni sedež

The Institute of Internal Auditors
1035 Greenwood Blvd., Suite 401
Lake Mary, FL 32746, ZDA
Telefon: +1-407-937-1111
Faks: +1-407-937-1101

